

Pludmales un atklāto jūras
piekrastes ekosistēmu aizsardzības
un apsaimniekošanas jautājumi
Latvijā

Brigita Laime

LU Bioloģijas fakultāte

Nepieciešams radīt tādu pasākumu sistēmu, kas būtu:

- Ilglaicīga
- Efektīva
- Izdevīga
- Interesanta
- Reāli izpildāma

Jūras piekrastes aizsardzībā un izmantošanā ieinteresēti:

- Privātīpašnieki
- Pašvaldības
- Valsts institūcijas
- Starptautiskās institūcijas
- Sabiedrība u.c.

Intereses dažādas. Jāmācās saskatīt arī citu intereses.

Svarīgi

- Saskaņot dažādu ieinteresēto personu intereses, vajadzības un iespējas
- Atrast **saprātīgus kompromisus**
- Darboties kopā (vairāk zināšanu, pieredzes, naudas)

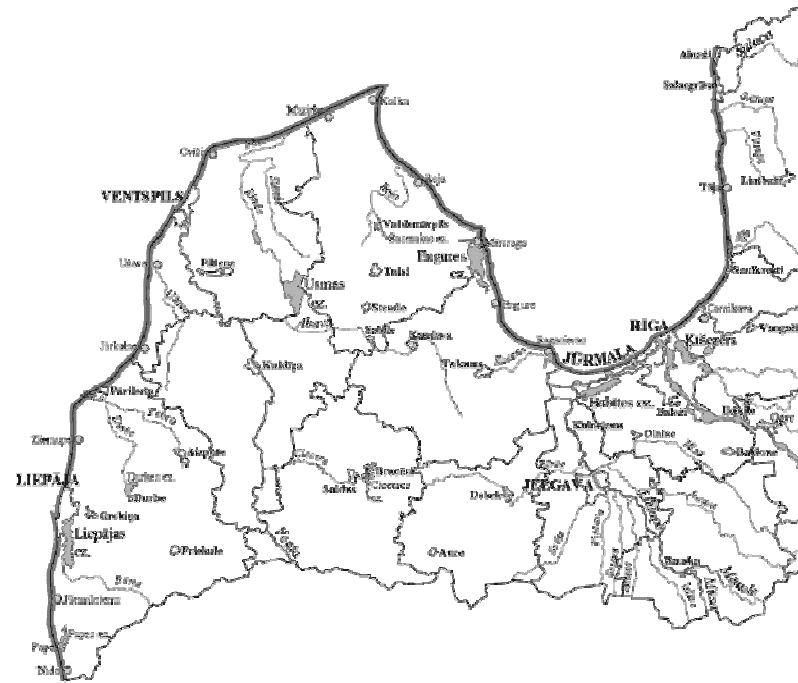
Piekraste jāuztver ne tikai kā aizsargājamie biotopi, bet arī kā izcili resursi, kā prece, kuru var labi pārdot, labāk dzīvot. Tas iespējams pie nosacījuma, ja šī prece ir kvalitatīva (tīra, daudzveidīga, krāsaina, smaržīga, “ērta”, labiekārtota, interesanta, skaļa un klusa)

Pirms ķerties apsaimniekot un aizsargāt, vēlams

- Veikt konkrētās teritorijas izvērtējumu (pieaicinot ekspertus)
- Aplūkot konkrēto vietu visas Latvijas vai Baltijas jūras un Eiropas mērogā
- Izzināt teritoriju “no visām pusēm”

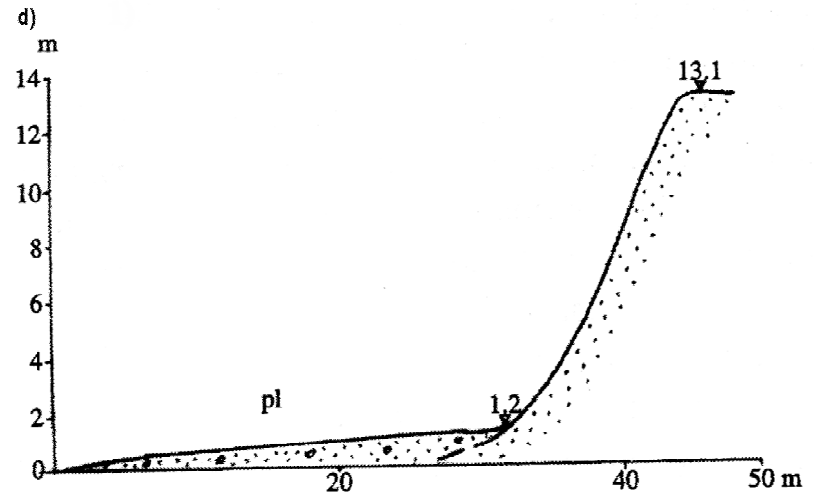
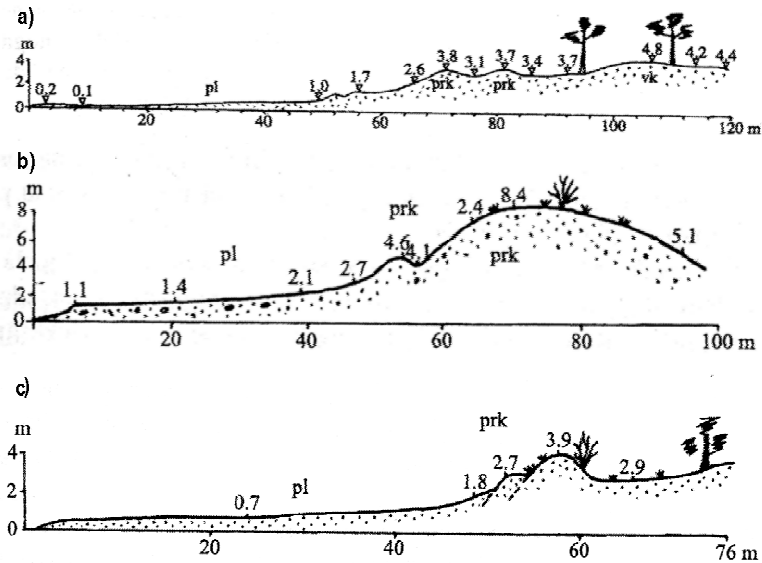
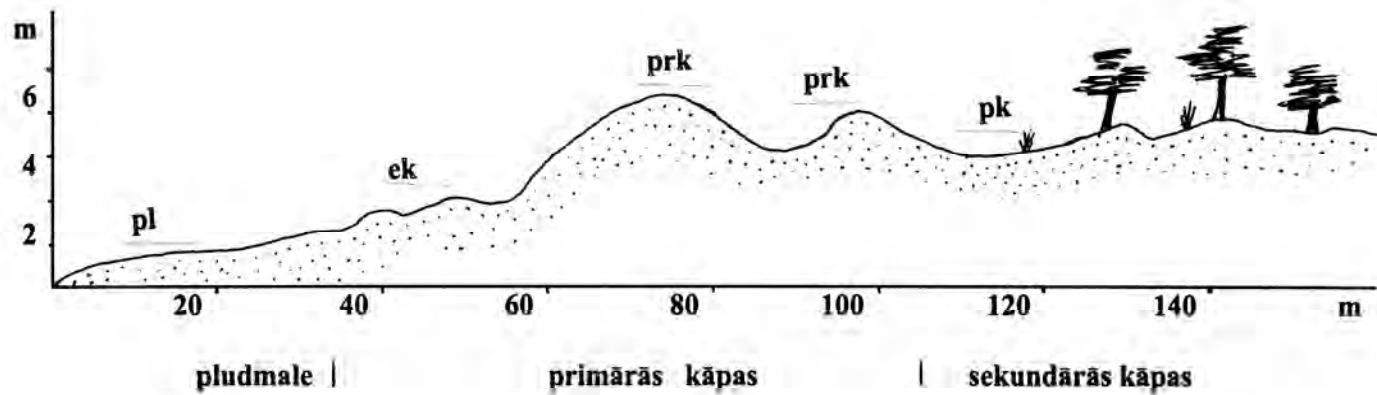
Kāds ir jūras krasts Latvijā?

- Jauns (daži simti līdz dažiem tūkstošiem gadu)
- Šaurs (daži metri līdz 1km)
- Dinamisks (rudens, ziemas vētras!)
- Jutīgs (nesaslēgtas, “uzņēmīgas” augu sabiedrības)
- Daudzveidīgs (biotopi, retas sugas, “robežsugas”, halofītiskās sugas)

496 km

Jūras krasta profili

Pludmaļu tipi

Smilšaina pludmale

- Galvenās augu un dzīvnieku dzīvotnes
- Rekreācijas teritorijas (liela slodze)
- Saimnieciskās teritorijas

Pretrunas!!!

Augājs uz sanesumu joslām

Viengadīgas augu sabiedrības (retas augu sugas)

Putnu barošanās vietas

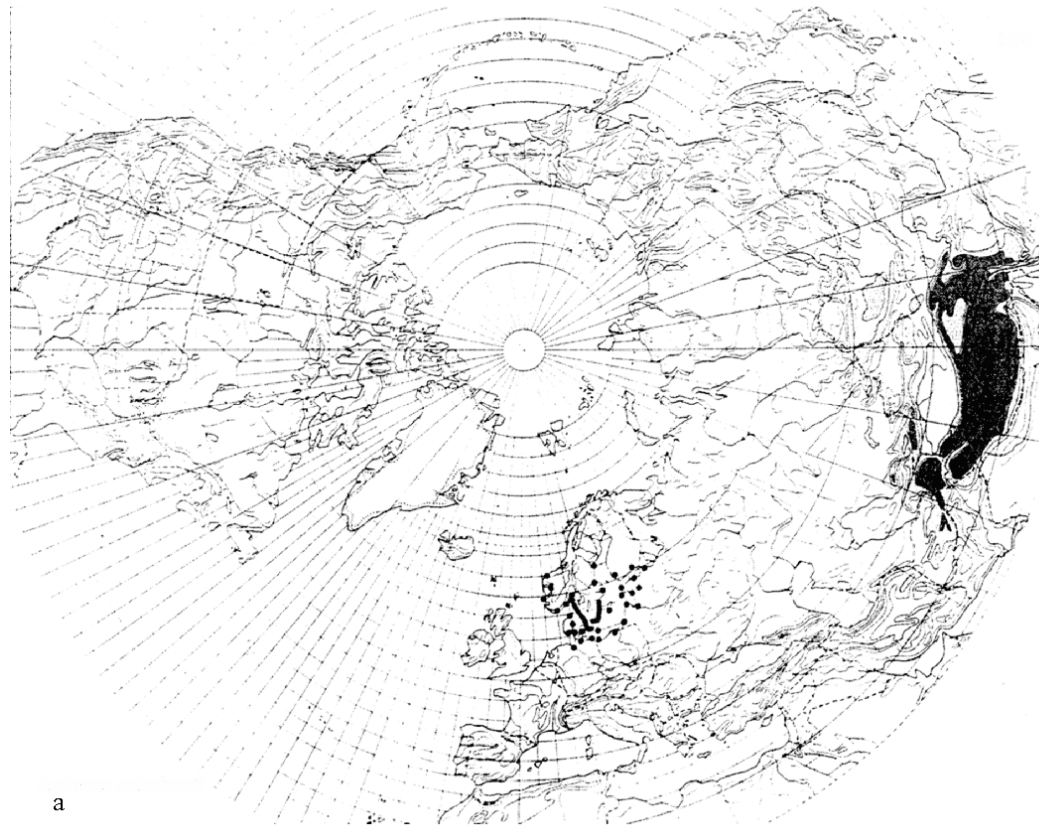
Kukaiņu dzīvesvietas

“Zilās pludmales” !- tīras, sterilas pludmales

Skaistaugļu balodene: mazs areāls,
reta suga uz sanesumu joslām

Skaistaugļu balodene

Pludmale ar daudzgadīgu augāju

Mitra pludmale

Smilšu krupis

Avotainas pludmales
(unikāla vieta Latvijā)

Oļaina pludmale

Akmeņaina pludmale

Pludmaļu aizsardzībā liela nozīme ir:

- Plānošanai

Atsevišķi posmi ir un būs intensīvi
apgūti, izmantoti (prioritāte – rekreācija)

Citi jā saglabā mazskartāki (mazāka
antropogēnā slodze)

- Apsaimniekošanai

Kāpas

Galvenās atklātās piekrastes ekosistēmas

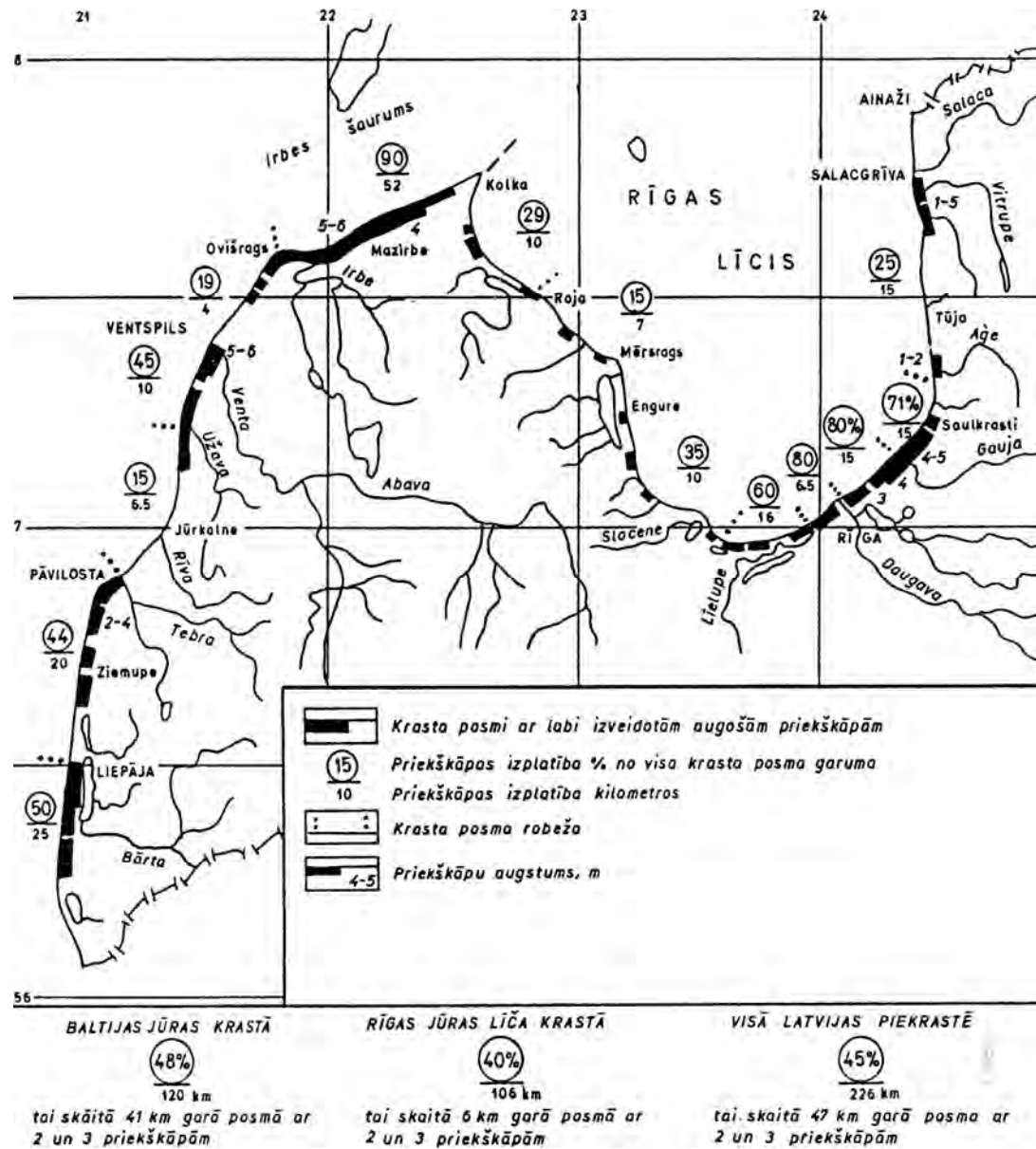
Rekreācija

Apbūve

Dabas aizsardzība

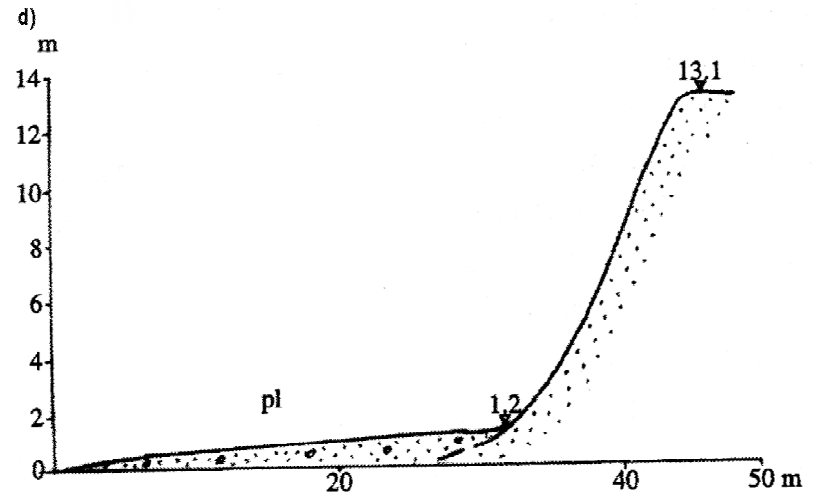
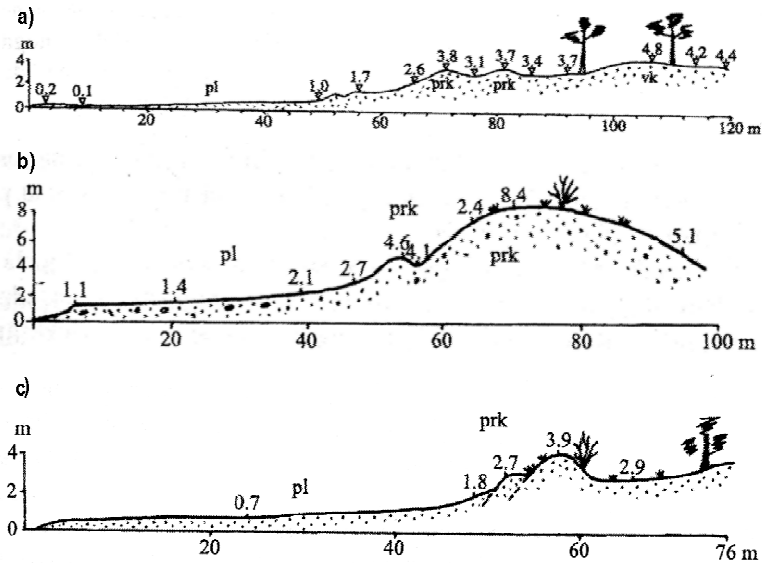
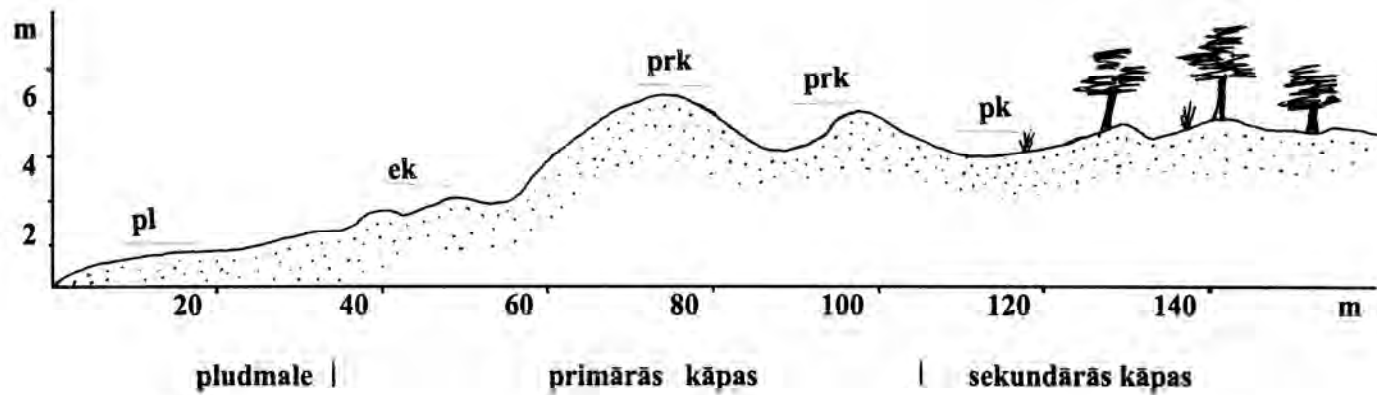

Priekškāpas

Latvijā ir liela priekškāpu daudzveidība, kas jācenšas saglabāt

Jūras krasta profili

Embrionālās kāpas

Embrionālās kāpas/priekškāpas

Priekškāpas

Priekškāpas

Priekškāpas jeb baltās kāpas

Priekškāpas

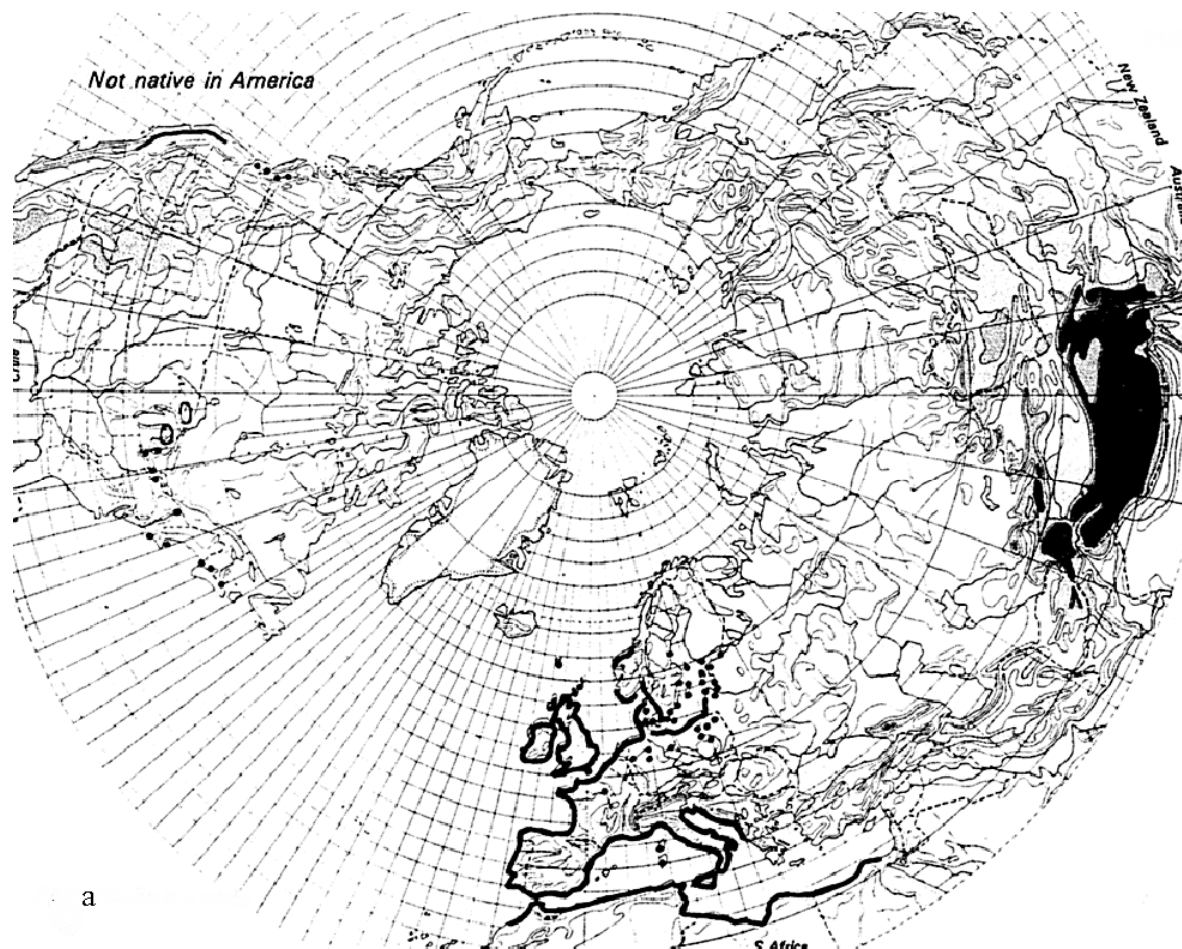

Smiltāju kāpuniedre

Smiltāju kāpuniedre

Priekškāpas ar jūrmalas pērkonamoliņu

Priekškāpas ar jūrmalas dedestiņu

Smiltāja neļķe,
Lēzela vīrcele

Eiropā aizsargājami
augi

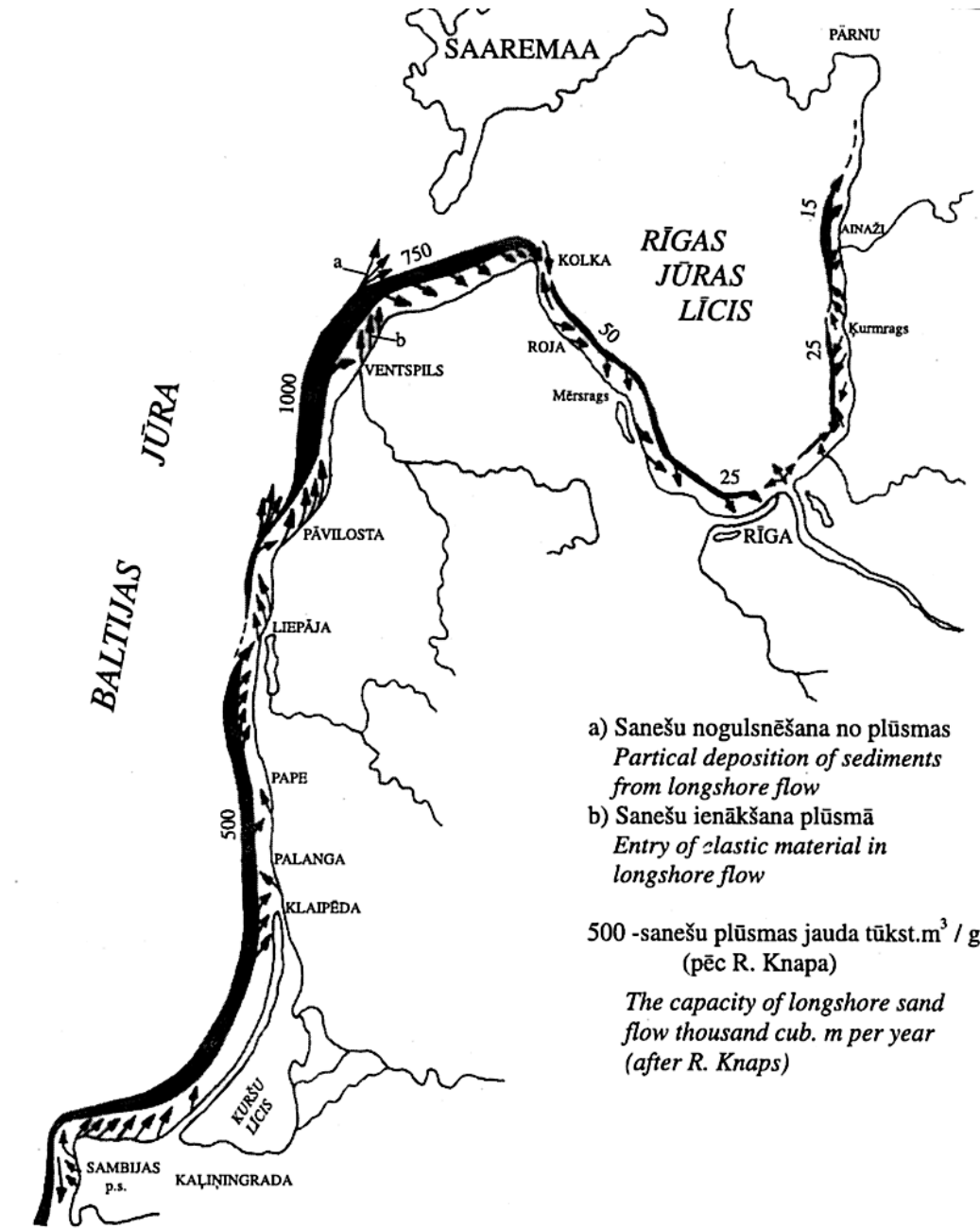
Tumšsarkanā
dzeguzene

Jūrmalas zilpodze

Būves jūrā – būtisks traucējums

Pelēkās kāpas

Pelēkās kāpas

Pelēkās kāpas

Pelēkās kāpas

Pelēkās kāpas

Invazīvās augu sugas kāpās

Invazīvās augu sugas kāpās Rievainā roze

Kāpu apmežošana

Būvniecība, izbraukāšana

Kā ievērojam likumus?
Kā kontrolējam?

Sausas
pļavas

Stāvkrasti, pļavas

Stāvkrasti

Smilšakmens atsegumi

Upju grīvas

Mežs

Mežs, purvs, starpkāpu ieplakas

Galvenās aizsardzības formas

- Aizsargjoslas
  - Krasta kāpu aizsargjosla (300 m, 150 m)
  - Citas aizsargjoslas
- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas
- Mikroliegumi
- Teritoriju plānojumi (pagastu, pilsētu)

Piekrastes aizsardzība un apsaimniekošana ir atkarīga no saprātīgiem plānojumiem:

Nacionālais plānojums

Pagastu, pilsētu teritorijas plānojumi un attīstības plānojumi

Aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāni u.c.

